

ΑΠΟ ΒΔΟΜΑΔΑ ΣΕ ΒΔΟΜΑΔΑ

ΔΙΑΛΟΓΟΙ ΔΥΟ ΚΟΥΤΩΝ

Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΚΟΜΠΟΣ

—Μπορείς νά μου ἐξηγήσης, σέ παρακαλῶ, τί γίνεται μέ τὸ ψωμί; Μήπως ἔχουμε καινούργιον Ἀποκλεισμό; Μήπως ξανάρχισε ὁ Πόλεμος; Μήπως βουλιάξανε τίποτε σιτοφοροῦν; Τί τρέχει;

—Ἦσυχασε, φίλε μου! Τίποτ' ἀπ' ὅλ' αὐτά. Αἱ ἀποθήκες ἔχουν ἀλεῦρι γιὰ νὰ τηγανιστοῦμε ὅλοι μας καὶ πάλι νὰ περισσέψῃ.

—Γιατί μᾶς ξεροτηγανίζουνε λοιπὸν δίχως ἀλεῦρι;

—Ποῦ ζῆς καθήμενε; Δὲ διαβάζεις ἐφημερίδες; Ψωμί καὶ συζήτηση μαζί δὲν μπορεῖ νὰ γίνη. Ἐπρεπε λοιπὸν νὰ πάψῃ τὸ ψωμί καὶ ν' ἀρχίσῃ ἡ συζήτηση. Αὐτὸ γίνεται.

—Μὰ δὲ μπορούσε νὰ γίνη ἄλλως;

—Πῶς δηλαδή; Δὲν καταλαβαίνω.

—Νά! Θὰ σ' τὸ ἐξηγήσω ἀμέσως. Ἡ διαφορά, ὅπως ξέρουμε ὅλοι μας, ἦτανε γιὰ μιὰ δεκάρα. Τὸ Ὑπουργεῖο εἶχε τὴν ιδέα, πῶς μὲ μιὰ σαράντα οἱ φουρνάρεοι βγαίνουν κερδοσύννοι μὲ τὸ παραπάνω. Οἱ φουρνάρεοι πάλι ἔχουνε τὴν ιδέα πῶς ζημιώνονται. Τί ἔγινε κατόπιν τὸ ξέρεις. Ψατροπέδες, πειράματα, ζύμωσ' ἐσὺ—ζύμωσ' ἐγώ, ζυγιάσματα, λογαριασμοί, διατριβές τῶν φουρνάρων, ἀνακοινωθέντα τοῦ Ὑπουργείου καὶ...φούρνος μὴν καπνίσῃ! Σὲ ρωτῶ λοιπόν: Δὲν μπορούσαν νὰ γίνουν ὅλ' αὐτά καὶ νὰ καπνίσουν στὸν ἴδιον καιρὸ καὶ οἱ φούρνοι;

—Μὲ τί τρόπο δηλαδή;

—Νά! Τὸ Ὑπουργεῖο νὰ φάναζε τοὺς φουρνάρεους καὶ νὰ τοὺς ἔλεγε τὸ καὶ τό, αὐτὰ δηλαδή πού τοὺς εἶπε ἀφοῦ κλείσανε τοὺς φούρνους. Ἐκεῖνοι πάλι θὰ λέγανε τὰ δικά τους. Θὰ τοὺς προσκαλοῦσε τότε τὸ Ὑπουργεῖο ν' ἀποδείξουν τὸ δίκιο τους, δείχνοντας καὶ ἐκεῖνο τὸ δικό του. Καὶ θὰ γινότανε ὅ,τι γίνηκε καὶ ἔφωρα γιὰ νὰ βρεθῇ ποῖος ἔχει τὸ δίκιο. Στὸ μετὰξὺ αὐτὸ ἐμεῖς δὲ θὰ παίρναμε εἰδηση, θὰ τρώγαμε τὸ ψωμί μας μὲ τὴν ὑγεία μας καὶ θὰ τοὺς ἀφίναμε νὰ μαλλιοτραβῶνται, ὥς πού νὰ βροῦνε τὴν ὥσρη. Ἐπειτα ἕνα καλὸ πρωὶ τὸ Ὑπουργεῖο θὰ μᾶς ἔλεγε: «Ἀπὸ αὔριο τὸ πρωί, κατακαθήμενε Ρωμέ, θὰ πληρώνῃς μιὰ δεκάρα λιγώτερο τὸ ψωμί σου.» Καὶ θὰ τοῦ λέγαμε σπολλάτῃ! Ἡ δὲ θὰ μᾶς ἔλεγε τίποτε, ἂν βροῦσαν πῶς ἔχουν δίκιο. οἱ φουρνάρεοι, καὶ τὸ ποῖμα θὰ τραβοῦσε σάν καὶ πρῶτα. Ἐχῶ δίκιο ἢ δὲν ἔχω;

—Ἐχεις .ὁ δίκιο τοῦ κουτοῦ.

—Γιατί;

—Γιατί, φίλε μου, ἡ λύση πού προτείνεις εἶναι μιὰ λύση ἀπλῇ. Δὲν ἔχει καμμιὰν ἀξία! Δὲν τὸ καταλαβαίνει λοιπόν; Ἄν ἦτανε νὰ λύνεται ἔτσι ὅλα τὰ ζητήματα, δὲ θὰ εἶχαμε πᾶς ζητήματα στὴν Ἑλλάδα. Ξέρεις ὅμως τί θὰ πῇ αὐτό; Συφορὰ μας! Θὰ χάναμε τὸ ἐθνισμὸ μας. Δὲ βλέπεις τί γίνεται καὶ μὲ τὴ Γλώσσα; Τὸ ἀπλούστερο πρῶμα θὰ ἦτανε νὰ μιλοῦμε καὶ νὰ γράφουμε μὲ τὴ γλώσσα τοῦ μπαμπᾶ μας. Μὰ τί Ἑλληνες θὰ ἦμαστέ τότες; Ἐφκαίξαμε λοιπὸν ζήτημα. Καὶ καλὴ ὥρα, ὅπως μέναμε δίχως ψωμί, ὥς

πού νὰ λυθῇ τὸ ζήτημα τοῦ ψωμοῦ, ἀπαράλλαχτα μέναμε δίχως γλώσσα, ὥς πού νὰ λυθῇ τὸ ζήτημα τῆς γλώσσας.

—Ποῦ δὲ θὰ λυθῇ ποτέ!

—Γιατί νὰ λυθῇ; Κανένα ζήτημα δὲ λύνεται στὴν Ἑλλάδα. Ἡ Ἑλλάδα εἶναι ἕνας μεγάλος κόμπος, πού παλίζοντας νὰ τὸν λύσουν οἱ πατεράδες μας, τὸν μπερδέψανε περισσότερο. Ἐμεῖς, πᾶμε νὰ τὸν λύσουμε πάλι καὶ τὸν μπερδέδουμε ἀκόμα περισσότερο. Τὰ παιδιὰ μας ἐκεῖνα δὲ εἶναι πού θὰ τὸν ἀπομπερδέψουν τελειωτικά, ὥς πού νὰρθῇ κανένας Μεγάλος Ἀλέξανδρος νὰ τὸν λύσῃ μιὰ καὶ καλὴ μέ τὸ σπαθὶ του.

—Φύγαμε, βλέπω, ἀπ' τὸ ψωμί καὶ φτάσαμε στὸν κόμπο.

—Γιατί παραξενεύεσαι; Ὅλα τὰ Ἑλληνικά ζητήματα εἶναι σπάγγοι μᾶς μπερδεμένης κουδανίστρας, πού τελειώνουν ὅλα στὸν ἴδιον κόμπο.

—Εἶναι ὁ Ἑλληνικὸς κόμπος.

—Ὁ αἰώνιος Ἑλληνικὸς κόμπος.

ΠΑΥΛΟΣ ΝΙΡΒΑΝΑΣ

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Γ. ΑΘΑΝΑ: «ΠΡΩΤΟΝ ΕΞΕΚΙΝΗΜΑ», ΠΟΙΗΜΑΤΑ 1919

Ἔταν ἐποχὴ πού ἡ ποιήσῃ μας, μὲ τὸ "Φωτεινὸ", τοῦ Βαλαωρίτη καὶ τὰ "Τραγούδια τοῦ χωριοῦ καὶ τῆς σιάνης", τοῦ Κρουσιᾶλλη, πέρασε μ' ἐπιτυχία λαμπρὴ ἀπὸ τὴν ἡθογραφίαν, ἀφίνοντάς μας μνημεῖα ἐξαιρετικῆς ὁμορφιάς. Μᾶς ζωνογράφει ἔτσι ἡ ποιήσῃ αὐτὴ καὶ μᾶς ζωντανεῖ ἡρωικά καὶ εἰδυλικά τὴν ἀπλὴ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου τοῦ θουνοῦ καὶ τοῦ κάμπου, μᾶς φανέρωσε τὴν ἀγαθὴν ὁρμὴν τῆς βαρειάς ζωῆς τοῦ πιστικοῦ καὶ τοῦ ξωμάχου καὶ μᾶς ἔδειξε πῶς καὶ στὸν πρωτόγονο πολιτισμὸ τοῦ χωριάτη ὑπάρχει οὐδμὸς, εὐγένεια, θαθεῖα φιλοσοφικότητα, αἴσιμα γερὰ καὶ καρδιὰ φλογερή.

Μὰ ὁ ἑλληνικὸς κόσμος, στὰ ἑκατὸ χρόνια τῆς ἀνεξαρτησίας του, μόρφωσε καὶ μιὰν ἄλλην ζωὴν, ἔξω ἀπὸ τὰ χωριά καὶ τὰς σιάνες, τὴ μικροαστικὴν ζωὴν στὰ ἐπαρχιώτικα κέντρα τῆς Ρούμελης καὶ τοῦ Μωριά, μὲ χαρακτηριστὰ ἰδιαίτερο, σύμφωνα μὲ παλιὰς ἀπλὲς παραδόσεις καὶ νοικοκυρτικὸ πνεῦμα. Τὴ γαλήνη, τὴν εἰρήνην καὶ τὴν ποιήσῃ αὐτῆς τῆς ζωῆς, λαχταρᾷ νὰ μᾶς δώσει ὁ νέος ποιητὴς Γ. Ἀθανάς στὸ νεοφανέ-
ρατο διβλίον του. Μὲ ἀνάλαφο καὶ οὐρμαζέμενον λυρισμὸν, μὲ χορῶματα πλούσια, μὲ ἐξέλιξη ζωντανία, μ' ἐκφράσῃ ἀπλὴ καὶ σταθερὴ, μᾶς παρουσιάζεται ἡ Μούσα του. Κι ὅμως κάποιο πρόχειρο, κάποιο ἀφρόντιστο καὶ ἀποπόδαστο, δὲν μπορούμε νὰ μὴ τοῦ παρατηρήσῃ. Σίγος ὄχι μασητομέγος, καὶ χαμηλοὶ ἀνεγώρετες πολὺ σιγνὰ. Ἐγεί βέβαια τὴν ἐπίδρασιν τῆς δημοτικῆς γλώσσας. Γράφει τίπους καὶ λέξεις ἀγνωστες ο' αὐτὴν, καθὼς: ὑποβάλλουν (σελ. 29), ἀροητὴ (σελ. 101), ξηρὸς (σελ. 103), ἐπάλλατε (σελ. 112), ἐπροβαλλόσονται (σελ. 148) καὶ ἄλλα. Ὅλα τούτα εἶναι γεν-

νήματα της περιφρήσης μιχτιής γλώσσας, που βάση και δικιολογία καμιά δεν έχει όπως τόσες γραφές το ξεδιάλυνε ο «Νουμάς».

Στα τραγούδια του νέου ποιητή βλέπουμε να ζουν γράφεται με κάποια χάρη και ζωτικότητα ο φυσικός κόσμος. Τοῦτο μᾶς δείχνει πῶς ὁ κ. Γ. Αἰθάνας βρίσκεται στήν ἀρχή τῆς ποιητικῆς του ζωῆς, καί πῶς αἶμα προχωρεῖ, τότες ἡ κάποια ψυχικότητα πού τοῦ λείπει γιά τήν ὥρα, θά τοῦ στολίσει καί δυναμώσει τή ζηλεμένη του δημιουργικότητα. Αὐτή βέβαια τόνε ξεχωρίζει πολὺ ἀπὸ τοὺς σιχογράφους, μὲ τὰ μεγάλα τραδήγματα καί τίς τιτανικές φαντασίες, πού κουτροβαλοῦν ὁλοένα κάπου ἀπὸ τὸν κοινὸ τοῦ καί τῇ μέτρια ἐκφραση. Γιατί σὸ τέλος τῶν τεχνῶν θά προτιμοῦσε κανεὶς κάπου κάπου μιὰ πεζολογία καθαρή, ἀπὸ μιὰ ἀκατανόητη οειρὰ μεγαλόδοιμης ἀρλουμπας. Τοῦτο δὲ θά πεί πῶς οἱ ποιητές μας πρέπει νὰ μιμοῦνται τὴν κατακαθισμένη κοινοτοπία τοῦ Πολέμου καί τοῦ Στρατήγη, μὰ πῶς ἔχοντας πάντα ὁδηγὸ τὸ "ρόημα τῆς τέχνης", νὰ πασιφύουν καὶ ἐκφράζουν τὰ βαθιά της αἰσθηματικά μετὰ λαγρότητα καί λιτή φράση.

Ὁ κ. Γ. Αἰθάνας γιὰ τοῦτο πετυχαίνει πὺς πολὺ ἀπὸ τὰ πολυτέλεια σιὰ σύντομα τραγούδια του.

Μαυροεντυμένη σ' εἶδα μιὰ μαρτυρική αὐγούλα
οὐδὲ μονοπάτι νὰ περνᾷς τοῦ κάμπου, ἀγνὴ παιδοῦλα·
κ' ἤθελα καὶ νὰ σοῦ εἰπῶ, μὰ πρὶν νὰ σοῦ μιλήσω,
ἤθελα νὰ μὲν ἀνοιξὴ κάτασπρα νὰ σὲ ντύσω!

Ἐκεῖ γιὰ τὴν ὥρα μᾶς δείχνει πὺς πολὺ τὴν ὁρμή καί τὴν χαριτωμένη καθαρότητα, πού τὸν ἀναδειχνονε ἀληθινὸν, μὰ ὅχι γιὰ τὴν ὥρα ὠριμὸν, ποιητὴ.

Στεφάνια δὲ νειρεύομαι. Ζωή. νὰ μοῦ χαρίσουν
θέλω μονάχα οἱ χοῦριανοὶ νὰ μοῦ καταλαλήσουν
πῶς κάτω ἀπ' τὰ πλατάνια μας κι ἀπάνω στ' ἀκρογιάλι,
ἀναγυρτὴ σὲ φίλησα μέσ' τὸ θερμὸ μου ἀγκάλῃ!

ΘΕΑΤΡΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

"ΤΗΣ ΟΜΟΡΦΙΑΣ ΤΑ ΜΑΓΙΑ,"

Δραματικὸ ποίημα

Ὁ κ. Λαέρτης Λάρμης, λόγιος τοῦ ἀστικοῦ δημοτικισμοῦ, κ' ἐπίδοξος πατριωτικὸς διάδοχος τοῦ κ. Πολέμου, ἔγραψε τελευταία τῆς "Ὁμορφίας τὰ μαγία", ἔμμετρο ἱμπεριαλιστικὸ δραματικὸ ποίημα, πρὸς πρᾶξες τρεῖς, πού παραστάθηκε σὸ "Δημοτικὸ Θέατρο", τῇ ὁδομάδα πού μᾶς πέρασε, ἀπὸ τὴν Ἑταιρεία Ἑλληνικοῦ Θεάτρου. Ὁ μῦθος εἶναι ἀπλός. Στὰ χρόνια τῆς Καταλονοκρατίας ἕνας καπετάνιος βυζαντινὸς ἀγαπᾷ μιὰν ἀρχοντοπούλα καὶ ἔρχεται νὰ τὴν παντρευτεῖ. Μὰ τῇ στιγμῇ πού οἱ Καταλάνοι ἐτοιμάζονται νὰ τοῦ ἀρπάξουν τὴν κόρη, ἀπὶ νὰ θγεῖ νὰ τοὺς πολεμήσει, καταφέρνει καί τὸ σιγίθει μαζί της, μπαίνοντας σὲ κάποιο καράβι... Ἔτσι ὁ συγγραφέας μᾶς παρουσιάζει τοὺς Καταλάνους σὰν τωρанныς καταχτητὲς, καί μὲ τὸν ἴδιον μῦθον θά μπορούσαν κ' οἱ τρωμεροὶ σιχογεροὶ πατριωτικῶν δραμάτων νὰ δραματοποιήσουνε τίς κατὰρες τοὺς γιὰ τοὺς Τούρκους, καὶ ὁ πρίγκιπας Γκαλιτὸν γιὰ τοὺς Μποσεβίκους. Ὁ κ. Λαέρτης Λάρμης, λογιώτερος, προτίμησε νὰ πολεμήσει μὲ τοὺς πολεμικοὺς τοῦ σίχους τοὺς Καταλάνους, ὑμολογῶντας καί τὸ "Θεὸ τῆς Ἑλλάδας", σὰν κανένα τμηματάρ-

χη τοῦ Οὐρανοῦ πού ἐπιβλέπει τὸν τόπον μας. Τὸ παιδαγωγικὸτατο τοῦτο δράμα ἔχει φροντισμένον σύντολον "διὰ πολὺ μικρὰ παιδιὰ, κ' ἐλπίζομε ὁ κ. Ξενόπουλος νὰ μὴ τὸ στερήσει ἀπὸ τοὺς ἀναγνώστες του τῆς Διάπλασης".

ΞΕΝΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Ἡ πρώτη κριτικὴ ἐκδόσι τῶν ἔργων τοῦ Χάινε. — Ὁ Χάινε στὴ Γερμανία καί στὴ Γαλλία ὕστερ' ἀπὸ τὸν πόλεμον.

— Οἱ Γερμανοὶ ἀποφάσισαν ἐπιτέλους νὰ ποιεήσουν μιὰ κριτικὴ ἐκδόσι τῶν ἔργων τοῦ Ἑρρίκου Χάινε : τὴν ἔχει ἀναλάβει ὁ παλαιὸς ἐκδοτικὸς οἶκος τοῦ Κάμπε σὸ Ἀμβούργο, ἀπόγονος, ὑποθέτομε, τοῦ οἴκου Χόφμαν καί Κάμπε ὅπου ἐτύπωνε ὁ ἴδιος ὁ Χάινε, στὴν ἐποχὴ του, τὰ βιβλία του.

Ἡ ἀπόφασις αὕτη, πού ἔρχεται τόσο ἀργὰ νὰ πληρώσει ἕνα φόρον στὴ μνήμη τοῦ ξυπνοῦ καί χαριτωμένου γερμανοῦ ποιητῆ, εἶναι ἕνα φυσικὸ ἀκολούθημα τοῦ πολέμου καί τῆς πολιτικῆς ἀλλαγῆς τῆς πατρίδας του. Γιατί εἶναι γνωστὸ πῶς ὁ Ἑρρίκος Χάινε ἦταν ἀπόστολος ἰδεῶν, πού, στὴν ἐποχὴ του, δὲν ἦταν πολὺ ἀγαπητὲς στὶς τάξεις πού διοικοῦσαν τὴν Γερμανία, πρᾶμα πού τὸν ἀνάγκασε νὰ φύγει ἀπὸ τὴν πατρίδα του καί νὰ πάει νὰ ζήσει σὸ Παρίσι, καί νὰ γράφει πολλὰ πρᾶγματα μὲ τόση πίκρα γιὰ τὸν τόπον του, πού δὲν μπορούσε, μήτε μπορεῖ νὰ ῥεῖ σ' ὅσους ἀκόμα κρατοῦνε ψηλότερα ἀπ' ὅλα τὰλλα τὸ ἰδανικὸ τῆς κρατικῆς πατρίδας. Ἀποτέλεσμα ἦταν νὰ ἔχει πάντοτε ἐχθρικὸ ἐναντίον του τὴν ἐπίσημη γερμανικὴ κοινωνία, πρᾶμα πού δὲν ἐμπόδιζε νὰ εἶναι ἕνας ἀπὸ τοὺς πὺς ἀγαπητοὺς ποιητὲς τοῦ γερμανικοῦ λαοῦ. Αὐτὴ ἡ στάσις τοῦ Γερμανικοῦ κράτους ἀπέναντί του δὲν πρέπει νὰ ξαφνίσει μήδε νὰ κάνει νάγανα χιτῆσει ἐκεῖνον πού θέλει νὰ βλέπει μὲ δικαιοσύνη καὶ ἀμεροληψία τὰ ὅσα γίνονται ἀπάνω σὲ τοῦτον τὸν παρόξενον πλανήτη μας. Γιατί τὸ ἴδιον πρᾶμα πού κάνει ἔθνικὸν ποιητὴ ἕναν μέτριον ποιητὴ, καί τοῦ σιγίρει ἀγάλλματα, τὸ ἴδιον καταφρονεῖ καί πολεμεῖ ἕναν πρῶτης γραμμῆς ποιητὴ, διὰ ὅχι μόνον δὲν τοῦ ὑπηρετεῖ τοὺς σκοποὺς του καί δὲν κολακεύει τίς ἀδυναμίες του, μὰ τοῦναντίον γυρεύει νὰ τοῦ γίνῃ ἐμπόδιο. Τὸ ἀναμάρτητον κράτος πρῶτον τὸν λίσσεται νὰ βαλεῖ τὸν ἴδιον! Γιατί τὰ κράτη μὲν ἡθικὴν ξέχρουν : τὴ σκοπιμότητα. Κι οὔτε τὰ Κράτη πού φέρονται τώρα ἀπάνω στὰ συντρίμια τοῦ παλιοῦ κόσμου, μποροῦν νὰ μὴν ἀκολουθήσουν τὸν σκληρὸν αὐτὸ νόμον. Μπορεῖ κανένας νὰ φανταστεῖ κράτος, ἀπάνω στὴ γῆ, δίχως σκοπιμότητα ; Ἐνα κράτος πού νὰ μὴν εἶναι κράτος ;

Ὅμως ὁ πόλεμος ἀναποδογύρισε πολλὰ πρᾶματα. Παρουσιάσθηκαν καινούργια κρᾶτα μετὰ καινούργια ἰδανικά καί καινούργιους σκοποὺς. Πρέπει καὶ αὐτὰ νὰ βροῦν τοὺς σοφοὺς τοὺς καί τοὺς ποιητὲς τοὺς : Στὴ Γερμανία ἐνθυμοῦνται τὸν Χάινε. Ἐτοιμάζουν μιὰν πολὺτιμη κριτικὴ ἐκδόσι τῶν ἔργων του ἀπὸ καμιά δωδεκαριά τόμους, πού ὁ καθένας θά ἔχει πεντακόσους σελίδες καί θά κοστίζει εἴκοσι μάρκες. Ὁ Χέρμαν Βέντλ τὸν ὑψώνει στὸς οὐρανοὺς σὲνα βιβλίου του, «Ὁ Ἑρρίκος Χάινε, ὁ βίος του καί ἡ ἐποχὴ του», πού τὸ ἔγραφε στὰ δεκάεξη καί πού

τὸ παρουσιάζει τώρα, γιατί τότε ἐμποδίστηκε ἀπὸ τὴ λογοκρισία. Τὸ Τάγμα πάλι τοῦ Βερολίνου γράφει: Ἔμεῖς οἱ σημερινοὶ ἄνθρωποι θρῆσκόμεστε πρὸς κοντὰ στὸν Ἑρρίκο Χάινε ἀπ' ὅλες τὶς γενιὲς τοῦ περασμένου αἰῶνα» κτλ. κτλ.

Τὸ ἴδιο γαινόμενον μπορεῖ κανεὶς νὰ ἰδεῖ καὶ παντοῦ, ὅπου γὰ πράγματα γέγραφε μιὰ πολιτειακὴ μεταβολή, ἢ, ἂν δὲν τὴν ἔφεραν, τὴν ἔχουν ὀριμάσει. Στὴ Ρωσία ὁ ἀπαγορευμένος καὶ ἀφορισμένος Τολστόι, καὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι καταδιωγμένοι, φυλακισμένοι καὶ ἐξορισμένοι συγγραφεῖς ὑπώνονται στοὺς θρόνους τῆς δόξας. Στὴν Ἀμερικὴ ὁ Οὐάϊν.

Τέτοια εἶναι ἡ δόξα τῶν συγκαιρινῶν ἀνθρώπων: μόνον ὅταν περάσουν χρόνια καὶ καιροὶ καὶ αἰῶνες, μπορεῖ νὰ λάμψει ἐπισήμως τὸ νομα ἐνὸς μεγάλου μυαλοῦ ἢ μιᾶς μεγάλης ψυχῆς. Τότε πιά δὲν ἐφαρμόζεται οὐδὲν ἐποχὴ τὸ θα εἶπαν ἐκεῖνοι. Μποροῦμε νὰ τοὺς λατρεύουμε καὶ νὰ τοὺς θαυμάζουμε δίχως φόβο, καὶ τὸ νομα τοὺς τιμᾷ τὴ φυλὴ πρὸς τοὺς γέννησε. Τὸ κέρδος εἶναι πάντοτε θετικό.

Ὅμως παρ' ὅλα, κοντὰ στὴν ἐπίσημη λατρεία, μιὰ ἄλλη ἀνεπίσημη, πρὸς δίκαια καὶ πρὸς ἀληθινὴ θρίσκει, ἀργὰ ἢ γρήγορα, τὸ δρόμο πρὸς τὴν ὁδηγεῖ μὲς σὲ καρδιὰς ἐκείνων πρὸς, ἐπειδὴ δὲ ξέρουν τίποτα ἀπὸ σκοπιμότητες, εἶναι καὶ οἱ ἀγρότεροι καλλιτέχνες — τῶν λαῶν.

— Παράλληλα μὲ τὴν ἐπίσημη ἀναγνώριση τῆς μούσας τοῦ Χάινε στὴ Γερμανία, κάποια ἐχθρική διάθεση ἐναντὶ τοῦ ἄρχιου νὰ φανερώναται στὴ Γαλλία, πρῶτα πρὸς καὶ αὐτὸ εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νὰ τὸ θεωρήσουμε φυσικό. Γιατί τίποτα δὲ γίνεται, ὅς' αὐτὸ τὸν κόσμο, πρὸς νὰ μὴν εἶναι φυσικό· καὶ ὅταν μᾶς φαίνεται κατὰ ἀφύσικο, θὰ πεῖ πῶς ἡ δὲ θέλουμε, ἢ δὲν μποροῦμε ἢ δὲν ἔχουμε τὰ στοιχεῖα νὰ τὸ ἐξηγήσουμε, τίποτ' ἄλλο. Τὸ γεγονός μολταῦτα εἶναι πῶς, ἐνῶ οἱ Γερμανοὶ ἄρχισαν νὰ τὸν θρίσκουν γερμανὸ ποιητὴ, πρὸς τὸ κάτω-κάτω εἶχε πολὺν περισσότερο πατριωτισμὸ ἀπὸ τοὺς "Φαρισαίους τοῦ Ἑθνισμοῦ", ὅπως τοὺς ἔλεγε ὁ ἴδιος, πρὸς ἔβαζαν τὶς φωνές κάθε φορά πρὸς ἄκουγαν νὰναφέρεται τὸ νομα τοῦ, — ἀντίθετα ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριὰ τοῦ Ρήνου, θρίσκουνε τώρα πῶς δὲν ἦταν ἀρκετὰ Γάλλος, πῶς ἦταν πάρα πολὺν Γερμανός. Δὲν εἶναι καὶ αὐτὸ φυσικό;

Τελειώνοντας, μεταφράζουμε πρόχειρα παρακάτω μερικὲς φράσεις τοῦ ἀπὸ τὸν πρόλόγόν τοῦ σπὸ "Βιντερμαϊρχεν", πρὸς μὲ λίγες γραμμὲς μᾶς δίνουν νὰ καταλάβουμε, γιατί ὁ Χάινε πρὶν ἀπὸ τὸν πόλεμον δὲν ἦταν ἀρκετὰ Γερμανός, καὶ γιατί τώρα δὲν εἶναι ἀρκετὰ Γάλλος:

"Τὸ ποίημα, πρὸς ἀκολουθεῖ, ἰσχυρὰ τὸ Γενάρη τοῦτον τοῦ χρόνου σπὸ Παρίσι, καὶ τὸ λεύτερον ἀεράει τοῦ τόπου φρόνησε μέσα σὲ μερικὲς στροφὲς πολὺν τραχύτερα ἀπ' ὅ,τι θὰ ἦθελα. Δὲν παρὰ λείπει, ἐντὺς ἀμέσως, νὰ μετρίσω καὶ νὰ θάλω τὸ κάθετι πρὸς μου φάνηκε ἀσυμβίβαστο μὲ τὸ γερμανικὸ κλίμα".

Παρακάτω, προβλέποντας τὶς κατάρξεις πρὸς θὰ σηκωθοῦν ἐναντὶ τοῦ ἀπὸ τοὺς "Φαρισαίους τοῦ Ἑθνισμοῦ", γράφει:

"Τὶς ἀκούω κίβλας τὶς μιρο-φρονῆς τοὺς: «Βρίξεις ἀκόμα καὶ τὰ ἔθνηκά μας χρώματα, καταφρονετὴ τῆς πατρίδας, φίλε τῶν Γάλλων, πρὸς θέλεις νὰ τοὺς παραχωρήσεις τὸ λεύτερον Ρήνον!» Ἦσυχάστε! θὰ σεβασθῶ καὶ θὰ τιμῶ τὰ χρώματά σας,

διὰν θὰ τὸ ἀξίζω, διὰν πιά δὲ θάνα ἔνα ἀργόστολο ἢ δουλικὸ παιχνίδι. Φυτέρετε τὴν τριχωρὴ σημαία σὲς κορφὲς τῆς γερμανικῆς σκέψης, κανετὴ τὴν σύμβολο τῆς λεύτερης ἀνθρωπότητος, καὶ θὰ δώσω γι αὐτὴν τὸ καλύτερον αἷμα τῆς καρδιάς μου. Ἦσυχάστε, ἀγαπῶ τὴν πατρίδα τόσο πολὺν, ὅσο καὶ σεις. Αὐτὴ ἡ ἀγάπη μ' ἔκανε νὰ ζῶω δεκαετία χρόνια τῆς ζωῆς μου σπὴν ἐξορία, καὶ ἀκριβῶς ἡ ἀγάπη αὐτὴ μὲ κάνει νὰ ξαναγυρίσω πίσω σπὴν ἐξορία, ἴσως γιὰ πάντα, δίχως, βέβαια, νὰ κλαυγυρίζω, καὶ δίχως νὰ παίρνω σπὸ πρόσωπό μου τὸ μορφασμὸ τοῦ ἀνθρώπου πρὸς ἀναξιοπαθεῖ. Εἶμαι φίλος τῶν Γάλλων, ὅπως εἶμαι ὁ φίλος ὅλων τῶν ἀνθρώπων, διὰν εἶναι λογικοὶ καὶ καλοὶ, γιατί δὲν εἶμαι καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος πρὸς ἀνόητος ἢ τόσο κακός, ὥστε νὰ θέλω νὰ βλέπω τοὺς δυὸ ἐκλεκτοὺς λαοὺς τῆς ἀνθρωπότητος νὰ καταστρέφουν ὁ ἕνας τὸν ἄλλον..."

«Ἦσυχάστε, δὲ θὰ παραχωρήσω τὸ Ρήνον ποτὲ σπὴ Γαλλία, γιὰ τὸν ἀπλούστατον λόγον: γιατί ὁ Ρήνος μού ἀνήκει ἐμένα. Ναί, σὲ μένα ἀνήκει, μὲ τὸ ἀναπαλοτριώτο δίκαιο τῆς γέννησής μου. Εἶμαι τοῦ λεύτερου Ρήνου τὸ ἀκόμα πρὸς λεύτερον παιδί. Στὶς χτες τοῦ γεννήθηκα καὶ μεγάλωσα καὶ δὲ βλέπω γιὰ πρὸς λόγον θάνα ἡ ὁ Ρήνος σὲ κανέναν ἄλλον παρὰ σπὴν παιδιὰ τοῦ. Τὴν Ἀλουτία καὶ τὴν Λοραίν, εἶναι ἀλήθεια πῶς δὲν μπορῶ νὰ τὶς προσοργίσω σπὸ γερμανικὸ κράτος τόσο εὐκολα, ὅπως ἔσεις, γιατί ἐκεῖ οἱ ἄνθρωποι δὲν ἐννοοῦν νὰ φύγει ἡ χώρα τοὺς ἀπὸ τὴ Γαλλία: ἡ αἰτία εἶναι τὰ δικαιώματα πρὸς ἀπόχτησαν ἀπὸ γαλλικὲς κρατικὲς ἀνατροπές, οἱ νόμοι τῆς ἰσότητος καὶ τὰ φιλελεύθερα συστήματα, τὰ ὅποια εἶναι πολὺν εὐχάριστα σὲς ἀστούς, ἂν καὶ ὅχι καὶ πολὺν ἱκανοποιητικὰ γιὰ τὸ στομάχι τοῦ μεγάλου πλήθους..."

Καὶ ἐξακολουθώντας ὁ Χάινε, λέει πῶς διὰν ἡ Γερμανία ξεπεράσει τοὺς ἄλλους σπὴν Πράξη, ὅπως τοὺς ξεπέρασε σπὴν Σκέψη, διὰν καταστρέφουν τὴν δουλειά, διὰν λυτρώσουν τὸ Θεό, πρὸς κατοικεῖ σπὴ γῆ μέσα σπὴν καρδιά τοῦ ἀνθρώπου κτλ. τότε, ὅχι μόνο μιὰ ἐπαρχία, μόνος δὲν ἡ γῆ θὰ γίνε γερμανική. Φυσικά ἐδῶ καταλαβαίνουμε τὴν εἶδος πνευματικὴ καὶ ἡθική κατάχτηση ὁνειρεύεται ὁ ποιητὴς «διὰν περπατεῖ κάτω ἀπὸ τὰ δάση τῶν βελανιδιῶν».

«Αὐτὸς εἶναι ὁ δικός μου πατριωτισμός», τοὺς φωνάζει...

Μιὰν ἄλλη μέρα, θὰ γράφουμε μερικὰ γιὰ τὴν ἀπάνθρωπη καὶ μοναδική σ' ὅλον τὸν κόσμο μεταχείριση πρὸς ἔγινε καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ γίνεταί, κάθε ἴσο, ἀπὸ τοὺς συμπατριώτες μας σπὴν μακαρίτη Γερμανὸ ποιητὴ.

ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΙΣ

διὰ τοὺς κ. κ. ὁδοντοιατροὺς

Εἰς τὸ κατάστημα LABARBERA, I. KANAPHS καὶ Σία, Σταδίου 3, παρελήφθησαν τὰ ἀναμενόμενα ὁδοντοιατρικὰ εἶδη τοῦ ἐν Λονδίῳ Οἴκου C. ASH SONS et Cie.

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

κ. Τ. Φιτ. Τὸν «Ἐργάτη» δὲ βρίσκουμε στὰ συτάρια μας; ἔχουμε τὸ «Οἱ Ἄνθρωποι», ὅμως δὲν μπορούμε νὰ ξέρουμε πότε θὰ δημοσιευτεῖ.—κ. Κ. Μανρ. Ἡ «Βαρυμοιναία» δὲ μᾶς ἀρέσει πολὺ. Ἀφοῦ ἡ βροχὴ ποτίζει ἀδιάκοπα τὴ γῆ, πὼς πέφτει ἔξω τὸ χιόνι σιγανά! Τὸ κρῖν τουτουριάζει ἢ μᾶς κάνει νὰ τουτουριάζουμε; Τούλάχι στο νῆ ἦταν κομποὶ οἱ στίχοι, πρῶτα ἰδιαίτερα ἀναγκαῖο σὲ τέτοιον εἶδος μικρὰ καὶ ἀπλὰ ποιηματάκια!—κ. Αρ. Εὐχαριστοῦμε ποὺ μᾶς θυμᾶσαι ἐκεῖ, πάνω, ναί. ἤτω ἡ δημοτικὴ!—κ. Γ. Η. Αστ. Περιέργο, ὁ «Χωρισμός» κάπου θὰ παρήκασε. Τὸ χωριὸ εἶναι μιὰ ἀπλὴ περιγραφή δίχως καλλιτεχνικὴ πνοή. Ἡ διάθεση δὲν εἶναι ὅμοια μέσα σὲ τόσες λίγες γραμμές. Λὲς τὰ κοπάδια νὰ θυμούνται μὲ δυσφορία τὴ στάλη;—κ. Σωτ. Παπαγ. Τὰ ἴδια ποὺ σοῦ εἴπαμε στὸ περασμένο. Πὼς εἶναι ἡ «καινούργια ἀκρογυλιά»; Ἐπειτα κείνο τὸ «Τὶ ζοιὴ περνοῦν σπουδαία τὰ φιλόξενα στοιχιά! Καλομοίραντὴ βαρκούλα» κτλ.—κ. Γ. Α. Ρ. Δὲν πρέπει νὰ φοβᾶσαι τόσο τὴν κρίση καὶ ἐπίκριση. Ἀγάγια ἀγάγια ὅλα γίνονται. Ἡ Βαρκαρόλα σου δὲν ἔχει οὐνό. Πρέπει νὰ ἔχει καὶ πολὺν καὶ μάλιστα τῶν κοινητῶν. Βρίσκεις τέτοιον πρῶτον στοὺς στίχους σου σὰν καὶ αὐτοὺς: «Ἡ ἀφραστὴ ἀρμονία—Μέχε νανοῦρσει Κα στὴν τόση ἡσυχία—Ἐρρίξα μὲ μεθύσι!»—κ. Πιπ. Βλ. Οἱ στίχοι σου θέλουν δούλεμα: «Σιγὰ—ἀπλώνει», χωσιμῶδια. Ἀρχίζον αὐστέρια... νὰ χύνουν τὸ χλωμὸ του φῶς... ἀτίμητα στολίδια νὰ τᾶχει ὁ οὐρανός, κοινοτοπία καὶ κακὴ σύνταξη. Κι' ἄλλα τέτοια.—κ. Ἐσμ. Τὸ θέλαμε πὺδ συγγερισμένο.—κ. Τ. Φιτ. Δὲ βλέπουμε τὸν ἀγῶνα ποὺ ταιριάζει σ' ἓναν εἰσθητικὸ ἄνθρωπο σὲ τέτοιον εἶδος «ἀγάτη στο γονό».—κ. Ἐκπαιδευτικό. Τὸ ἄρθρο τοῦ κ. Παρορίτη «Ἐσεῖς καὶ ἐμεῖς» εἶτανε γενικό. Γιὰ νὰ τὸ νοιώσεις πρέπει νὰ διαβάσεις συμπληρωματικά καὶ ὅσα γραφτήκανε τελευταία στὸ «Νουμά» πάνω στὸ ἴδιο ζήτημα. Σὲ γλωσσικὰ λεπτομέρειες δὲν μπορούσε νὰ κατεβεῖ. Ὅστε ἔχοντε καμιά σημασία οἱ λεπτομέρειες μπρὸς στὰ γενικά ζητήματα ποὺ ἀγγίζει κείνο τὸ ἄρθρο.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

MERCURE DE FRANCE. (1 Ὀκτ.) Ραινὸ: Ἡ ἔκφραση τοῦ ἔρωτα στοὺς συμβολιστὲς ποιητὲς.—Ναρνέ: Γιὰ νὰ κερδίσουμε τὴν εἰρήνη. Φρανσουά Μπερτώ: Ποιήματα.—Ἡ φυσιολογία τῆς ἐφηβικῆς ἡλικίας.—Ἐπιθεώρησις τοῦ δεκαπενθημέρου κτλ. κτλ.

ΕΝΑ ΘΑΥΜΑΣΙΟ ΓΙΑΤΡΙΚΟ

εἶναι τὰ

ΚΑΤΑΠΟΤΙΑ ΚΟΥΡΙΕΡ

Γιατρεύουν τὴ νευρασθένεια, ἀτονία, τοὺς πυρετοὺς καὶ πουλιούνται σ' ὅλα τὰ φαρμακεία.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΟΛΑΣΙΚ

ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ 3

ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ 9. 5. 9.

ΠΡΑΚΤΩΡ ΑΤΜΟΠΛΟΙΩΝ

ΚΑ ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΩΝ

ΕΜΠΟΡΟΣ ΓΑΙΑΝΘΡΑΚΩΝ

Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ "ΤΥΠΟΣ",

ζητεῖ ἀντιπροσώπους τῆς εἰς τὰς ἐπαρχίας, ἱκανοὺς ν' ἀναλάβουν τὴν πώλησιν τῶν βιβλίων τῆς καὶ λοιπῶν ἐκδόσεών τῆς ἐπὶ προμηθεῖα.

Ἀπευθυντέον δι' ἐπιστολῶν:

ΕΤΑΙΡΕΙΑΝ "ΤΥΠΟΣ".

ΣΦΟΚΛΕΟΥΣ 3.

ΑΘΗΝΑΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ν. ΒΡΑΝΑΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΕΥΣ & ΕΞΑΓΩΓΕΥΣ

ΕΝ ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

Διεύθυνσις: GEORGE VRANAS

49-51-57. Greenwich St. & 16 Trinity Place

NEW YORK, City. U. S. A.

ΕΧΟΜΕΝ ΤΗΝ ΕΚΛΕΚΤΟΤΕΡΑΝ ΉΛΑΤΕΙΑΝ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΥΠΕΡΟΧΟΝ

ΜΑΥΡΟΔΑΦΝΗΝ

1901
ΤΟΥΛ

ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΠΡΟΑΣΤΕΙΟΥ 3

ΦΑΡΜΑΚΑΠΟΘΗΚΗ

Α. ΣΑΚΑΛΗ — Π. ΜΠΑΚΑΚΟΥ

Πλατεία Ὁμονοίας

Henrys Magnesia—Seidlitz powder—Scrubbs Ammonia—Enos fruit Salt—Atkinsons Eau de Cologne—Asthma cigarets—Sanitas fluid et powder—Cherry tooth paste—Thymol tooth powder—Cuticura Soap—Cuticura ointment—Peats Soap, ὡς καὶ ὅλα τὰ εἶδη τῶν φαρμακευτικῶν σαπῶνων, παρελήφθησαν ἐξ Ἀγγλίας καὶ πωλοῦνται χονδρικῶς καὶ λιανικῶς.

“ΤΥΠΟΣ,”

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ

ΚΙΜΩΝ Ι. ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ & ΣΙΑ

ΑΘΗΝΑΙ

ΟΔΟΣ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ 3.

ΚΛΑΔΟΙ:

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ
ΛΙΘΟΓΡΑΦΕΙΟΝ
ΒΙΒΛΙΟΔΕΤΕΙΟΝ
ΛΙΘΟΤΥΠΙΑ
ΣΤΕΡΕΟΤΥΠΙΑ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ “ΤΥΠΟΥ”:

1^{ΟΝ}) ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΕΞΕΔΟΘΗΣΑΝ:

α') Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ. Πίσω ἀπὸ τὰ ἀγκέλλα
πωλεῖται δρχ. 3.—

β') ΡΩΜΟΥ ΦΙΛΛΥΡΑ. υρτισμοί, συλλογὴ ποιημάτων,
πωλεῖται δρχ. 3.—

ΕΤΟΙΜΑΖΟΝΤΑΙ:

γ') ΜΥΡΤΙΩΤΙΣΣΑΣ, Τραγούδια, ἐπὶ χάρτου Ὀλ-
λανδικοῦ χειροποιήτου, με πολυτελὲς ἐξώφυλλον.

δ') ΑΡΙΣΤΟΥ ΚΑΜΠΑΝΗ. Ὁ Κάλβος καὶ αἱ
ᾠδαὶ του.

2^{ΟΝ}) ΞΕΝΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΟΣΚΑΡ ΟΥΑΪΛΑ

Ἡ Μπαλλάδα τῆς
φυλακῆς τοῦ Ρίντιγκ

Ἑμμετρος μετάφρασις ἀπὸ
τὸ Ἀγγλικὸν πρωτότυπον ὑπὸ
τοῦ κ. Κ. ΚΑΡΘΑΙΟΥ.

Πωλεῖται δρχ. 2.50

BENIAMIN KONSTAN

Ἀδόλφος

Μετάφρασις ὑπὸ τοῦ κ.

ΚΩΣΤΑ ΟΥΡΑΝΗ

Πωλεῖται δρχ. 3.50

ΓΚΑΙΤΕ

Μινιὸν

Μετάφρασις ὑπὸ τοῦ κ.

ΗΛΙΑ ΒΟΥΤΙΕΡΙΑΝ

Πωλεῖται δρχ. 2.50

MARIA KONOPIKITSKY

Προμηθεὺς
καὶ Σίσυφος

Μετάφρασις ἀπὸ τὸ Ρωσσικὸν
ὑπὸ τοῦ κ. ΣΤΑΥΡΟΥ ΚΑΝΟΝΙΑΝ

Πωλεῖται δρχ. 2.50

ΕΤΟΙΜΑΖΟΝΤΑΙ ΝΑ ΕΚΔΟΘΟΥΝ:

ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΤΣΕΧΩΦ: Τὸ σπῆτι μετὰ τὸ ἀέτωμα καὶ ἄλλα διηγήματα.—Μετάφρα-
σις ἀπὸ τὸ Γερμανικὸν ὑπὸ τοῦ κ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΜΙΧΑ.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΚΟΥΠΡΙΝ: Ληστριγόνες (Ἱστορίες ἀπὸ τῆ ζωῇ τῶν Ἑλλήνων τῆς Κρι-
μαίας).—Μετάφρασις ἀπὸ τὸ Ρωσσικὸν ὑπὸ τοῦ κ. ΣΤΑΥΡΟΥ ΚΑΝΟΝΙΑΝ.

Ἐπιστολαὶ μιᾶς Πορτογαλίδος μοναχῆς — Μετάφρασις ἀπὸ τὸ Πορτογα-
λικὸν ὑπὸ τοῦ κ. ΚΩΣΤΑ ΟΥΡΑΝΗ.

ΣΗΜ. Ὅλαι αἱ ἐκδόσεις τῆς Ἑταιρίας «ΤΥΠΟΣ» γίνονται ἐπὶ χάρτου πολυτελοῦς μετὰ
ὁμοίμορφον λιθογραφημένον ἐξώφυλλον καὶ μετὰ τὴν εἰκόνα τοῦ συγγραφέως.